

Ida Sulin

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi
lainsaadantoyksikko_poliisiosasto@intermin.fi

Sisäministeriön viitteet VN/6255/2021 ja SM014:00/2015.

Lausunto: Työryhmän ehdotus hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta. Voimassa oleva samanniminen laki sekä päihtyneiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin. Lisäksi muutettaisiin pakkokeinolakia ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia.

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua mietinnöstä.

Yleistä

Kunnilla ei ole lakisääteistä velvollisuutta perustaa tai ylläpitää ns. selviämishoitoasemia. Kuntien järjestämistä koskevaa asetusta ei ole koskaan annettu. Tästä huolimatta viitataan usein kuntien velvollisuuteen järjestää selviämisasemalaukkuja.

Alueelliset tarpeet ja järjestelyt selviämisasemien toimintaan liittyen ovat hyvin erilaisia ja paikallisiin olosuhteisiin mitoitettuja. Palvelutarpeeseen ja toimintaan vaikuttaa väestörakenne ja esimerkiksi asunnottomuus.

Esityksen taloudellisista vaikutuksista

Säilytystilähenkilökunnan henkilötyövuoden kokonaiskustannuksen on esitetty olevan yli 62 tuhatta euroa vuonna 2021 (poliisihallitus). Ehdotettu henkilöstölisäys olisi 13 htv, josta aiheutuisi edellistä vuosikustannusta käyttäen yli 6,2 milj. euron lisäkustannukset vuotta kohti.

Poliisin säilyttämien tutkintavankien, pidätettyjen ja kiinni otettujen terveydenhuoltopalvelujen vuosikustannusten on arvioitu olleen Suomessa yhteensä noin 150 tuhatta euroa. Kustannukset kasvavat merkittävästi, jos selviämishoitoasematoimintaa laajennetaan nykyisestä.

Esityksen perusteella halutaan parantaa ja yhdenmukaistaa vapautensa menettäneiden terveydenhuoltopalveluja. **Kuntaliiton näkemyksen mukaan terveydenhuoltopalvelun**

yksikkökustannukset voivat kasvaa merkittävästi, jos haetaan kaikille alueille yhtenevää terveydenhuoltopalvelujen valikoimaa. Selviämishoitoasemapalvelujen saatavuuden laajentaminen aiheuttaa järjestäjille lisäkustannuksia, koska hoitoyksiköiden vartiointipalvelua tulee tuolloin lisätä, muusta peruspalveluista eriytettyjä tiloja ottaa käyttöön sekä perustaa uusia selviämishoitoasemia.

Hallituksen esitys sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta (HEL 241/2020). Sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyy esityksen mukaan perustettavien hyvinvointialueiden vastuulle 2023 alusta lukien. Helsingin kaupunki vastaa ainoana kaupunkina jatkossakin perustason sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Vapaudenmenetyksen aikana tarpeelliseksi todettu ja toteutettu terveydenhoito ja sairaanhoito kustannettaisiin jatkossa kokonaisuudessaan h valtion hyvinvointialueille osoittamalla rahoituksella.

Hyvinvointialueiden perustaminen edellyttää kunnilta ja sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymiltä suurta panostusta toimeenpanon mahdollisesti alkaessa. Uusien tehtävien antaminen kunnille ei ole uudistuksen täytäntöönpanovaiheen aikana perusteltua.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan laajenevat tehtävät tulee neuvotella tämän osalta hyvinvointialueiden ja valtion kesken vasta vuonna 2023 tai sen jälkeen, kun järjestämis- ja rahoitusvastuu sosiaali- ja terveydenhuollosta on siirtynyt pois kunnista.

Selviämisasemat eivät sisälly tällä hetkellä suurtenkaan kaupunkien palveluvalikkoon. Esimerkiksi Helsingissä selviämishoitoasemapalvelu kuuluu hallinnollisesti psykiatria- ja päihdepalveluihin, mikä ei hyvinvointialueratkaisussa välttämättä muutu. Uudenmaan erillISRatkaisun tulee aiheuttamaan muutoksia selviämishoitoasemapalvelun järjestämiseen ja lisäämään ainakin hallinnollisia kustannuksia. Espoossa selviämisasemapalvelu on kunnan tuottamaa lyhytkestoista päihtymyksen akuuttihoitoa, johon liittyy sairaanhoidollinen seurannan tarve. Palvelu sisältyy mielenterveys- ja päihdepalvelujen avopalveluun. Tampere tuottaa selviämispalveluja myös sopimuskunnille.

Tarkempia tilastoja ja selvityksiä selviämisasemien asiakasmääristä, avopalvelujen käynneistä sekä niihin liittyvistä kustannuksista löytyy Kuusikko-työryhmän julkaisusarjasta 5/2019: Kuiden suurimman kaupungin päihde- ja mielenterveyspalvelut ja kustannukset vuonna 2019 (https://hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/20_06_30_Kuusikko_Paihde_ ja_mielenterveyspalvelut_2019.pdf).

SUOMEN KUNTALIITTO

Ida Sulin
Johtava lakimies

Juha Myllymäki
Lakiasian johtaja